

10. SINIF KIRGIZ EDEBİYATI DERS KİTABI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

RESEARCH ON THE KYRGYZ LITERATURE TEXTBOOK OF THE 10TH GRADE

Sibel BARCIN¹

1. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,
sibel.barcin@manas.edu.kg,
<https://orcid.org/0000-0002-7617-2699>

Makale Türü Araştırma Makalesi
Article Type ResearchArticle

Başvuru Tarihi/Apply Date
13.05.2019

Yayına Kabul Tarihi/Acceptance Date
02.10.2020

DOI
10.20875/makusobed.563845

* Bu çalışma, yazarın “Bağımsızlık Sonrası Kırgızistan’da 9, 10 Ve 11. Sınıf Dil ve Edebiyat Ders Kitaplarında Eğitim ve Dil Politikaları” başlıklı doktora tezine dayanmaktadır.

Öz

Ders kitapları öğreticiye yol gösteren bir rehberdir. Kırgız edebiyatı ders kitabı aracılığıyla öğrenci edebî eser okuma alışkanlığı kazanmada büyük bir yol alır. Bu çalışmada, öğretim dili Kırgız Türkçesi olan eğitim kurumlarında 10. sınıflar için hazırlanmış olan Kırgız edebiyatı ders kitabıyla ilgili bulgular doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Çalışmanın içeriğine bakıldığında ders kitabı şekil ve içerik bakımından değerlendirilmiş ve incelenen ders kitabının 2018’de hazırlanan Kırgız Edebiyatı Standardı ile tutarlı olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Edebiyatı, Ders Kitabı, İçerik.

Abstract

Textbooks are a guide for instructors. And they guide instructors to achieve the goal of a course and help to create a specific system. Through the course of Kyrgyz literature, the student takes a great way to gain the love of reading literary works. In this study, the findings related to course books in Kyrgyz literature that was prepared for the 10th grade in education institutions whose education is in Kyrgyz were collected by document analysis method. When we look at the content of the study, the textbook was evaluated in terms of shape and content. As a result, the analyzed textbook is a consistent with the Kyrgyz Literature Standard.

Keywords: The Kyrgyz Literature, Textbook, Content.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The study aims to evaluate the accessibility and insufficiency of the 10th-grade Kyrgyz literature textbook.

Research Questions

The following questions have been considered in this study: 1) Does the textbook meet 2018 the 10th and 11th grade's Kyrgyz Literature Standards? 2) Are there any visual means in the textbook for facilitating the teaching?

Literature Review

This study has been carried out through document analysis, which is a qualitative research method. 10th-grade Kyrgyz literature textbook (2003) has been considered in the study as the document analysis.

Methodology

The study examines 10th-grade Kyrgyz literature textbook (2003) taught in educational institutions where the language of instruction is Kyrgyz Turkish and takes as a basis the Standard of Kyrgyz Literature prepared in 2008 for 10th, 11th grades with the Kyrgyz Turkish as the language of instruction.

Results and Conclusions

The following findings have been determined in the analyzed 10th-grade Kyrgyz literature textbook.

When the textbook was examined in terms of shape, it was observed that the visual design should be improved. The book looks like a little encyclopedia. In terms of readability, it may tire the reader's eyes. If the content of the book is well arranged, it will make the book more successful in terms of teaching.

When the textbook was considered in terms of visual tools no visual material embodying knowledge such as pictures, caricature, photos, drawings, and others were found. However, visual materials are an easy way to convey knowledge. Pictures of important figures in literature can be included in the textbook. Visual representations of cultural elements specific to Kyrgyz people may be also added.

The reading texts in analyzed textbook are consistent with the 2018 Kyrgyz Literature Standard for 10th and 11th grades. It has been observed that the book includes important literary figures who were not introduced in the Soviet Period.

It has been noticed that the reading texts in the book were suitable for the development level of the students and were rich in content, when the textbook was examined in terms of learning principles.

When examining the textbook from the point of view of literary genres, it was found that poetry was given more importance than literary texts. Moreover, it has been shown that one of the reasons for this is that the textbook started to be published from the days of Pre-Soviet Kyrgyz Literature.

It has been determined that literary works that include values such as love, respect, patriotism, sympathy and benevolence are selected when the textbook is examined in terms of values. The Standard (2018, p. 8), while listing the basics of literature teaching, expresses the importance of teaching the values. In this respect, the textbook overlaps with the Kyrgyz Literature Standard 2018 for 10th and 11th grades in terms of values.

The objectives of teaching Kyrgyz literature in 10th and 11th grades are stated in the examined Standard (2018, p. 7). There are items such as the student's being literate, the aesthetic perception of the literary work, and drawing conclusions from the literary work. There are also reading texts that attract the attention of the student in the analyzed textbook.

If the student is taught through various activities in which listening skill is valuable, it will make teaching more effective. For example, poems of prominent writers can be listened to by vocalization. Thus, the student can expand his literary knowledge not only by reading and memorizing but also by listening to others.

At the end of this study, it has been observed that the textbook examined within the scope of the research was consistent with the 2018 Kyrgyz Literature Standard prepared for 10th and 11th grades. It has been determined that the textbook in question mostly contains reading texts aimed at national values.

1. GİRİŞ

Dil toplumun geleceğini belirleyen en önemli unsurlardan biri; eğitim sisteminin gelişmesinde bir lokomotif; iletişimde bir yardımcıdır. İnsanlar arasında bir köprü görevi üstlenen dil, iletişim için önemli yollardan biridir (Kılınç ve Duman, 2012, s. 95; Açık Önkaş ve Günay, 2015, s. 366).

Dil yoluyla insanlar kendilerini daha rahat ifade edebilmekteler. Konuşma esnasında kurulan göz göze iletişim bir bireyin kendisini daha iyi anlatmasına katkı sağlamaktadır. Bu sebeple konuşmak kadar karşı tarafı itina ile dinlemek çok kıymetlidir.

Eğitimin hedefe ulaşabilmesinde öğretim programlarının yeri çok önemlidir. Öğretim programı, hedeflere nasıl ulaşılacağını gösterir ve öğreticiye rehberlik eder. Öğretim programlarının hedef, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme olmak üzere dört temel ögesi vardır (Çiftçi ve Kaplan, 2018, s. 183; Akpınar, 2017, ss. 188-189).

Öğretim programlarının dört temel ögesi incelendiğinde kazanımların hedefe ne kadar ulaştığına, süreç ve sonuç değerlendirmelerinde ise klasik ve alternatif ölçme araçlarından ne kadar faydalandığına ulaşılabilir.

Ders kitapları belirli bir plan dâhilinde hazırlanan öğretim aracıdır. Ders kitaplarının hazırlanmasında öğretim programların ölçütleri esas alınır. Kitabı hazırlayanlar okuma metnini seçerken programa uygun hareket ederler. Öğretici, ders kitapları yoluyla günlük planını daha kolay yapabilir ve derse hazırlık sürecinde zamanını daha verimli kullanabilir (Çeçen ve Çiftçi, 2007, s. 39; Güleç ve Demirtaş, 2012, s. 77).

Özdemir (2019, s. 12) çalışmasında ders kitaplarının doğru kullanıldığında zaman yönünden nasıl kullanışlı olduğunu şu sözler ile ifade eder:

“Ders kitabı olmadığında veya ders kitabındaki bir metin öğrenci düzeyine uygun olmadığında öğretimin amaca uygun metin seçme, etkinlikler tasarlama, soru üretme, ödev belirleme ve bunları ders materyali halinde düzenleme gibi profesyonellik gerektiren birçok işi yapması gerekir. Öğretmenin elbette bunları yapabilecek yeterlikte olması beklenir, ancak bir tek ders saati hazırlığı için harcanacak zaman ders süresinden çok fazla olacaktır. Ders kitapları sunduğu her malzeme ile öğretmenin derse hazırlık için harcaacağı zamanı ekonomik kullanmasını sağlar.”

Edebiyat; öğrencinin gelişimini etkileyen, bir metinde geçen çeşitli karakterler yoluyla ona yön veren, kendi kültürüyle yoğrulmasını sağlayan ve farklı kültürlerin dünyasıyla tanıştıran bir hazinedir (Kurudayıoğlu ve Çelik, 2011, s. 215; Çapoğlu ve Okur, 2015, s. 95).

Çalışmalarda, ders kitaplarına alınacak okuma metinlerinin seçiminde programda istenen niteliklerin çok önemli olduğu ifade edilmiştir. Çünkü programlarda belirtilen amaçlar metin seçimine yansımaktadır. Program ile ders kitabının tutarlı olması beklenmektedir (Eskimen, 2016, s. 40; Keklik, 2013, s. 669).

Bir öğreticinin çeşitli rolleri vardır. Bu rollerden biri öğrenme sürecine öğrenciyi etkili bir şekilde dâhil etmek ve alan bilgisini öğrenciyi beceriler ile aktarmaktır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı 10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabının yeterlikleri ve eksikliklerini değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Ders kitabı 2018 10 ve 11. Sınıf Kırgız Edebiyatı Standardı ile tutarlı mıdır?
2. Ders kitabında öğretimi kolaylaştıran görsel araçlar yer alıyor mu?

1.2. Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi ile ele alınmıştır. Doküman analizi araştırılan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Eğitimle ilgili araştırmalarda müfredat programları, okul içi ve okul dışı yazışmalar, toplantı tutanakları, ders kitapları, öğrenci kayıtları, öğretmen ve öğrenci el kitapları, ders ve ünite planları vb. dokümanlar kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek 2006, s. 187). Bu çalışmada doküman analizi olarak 10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabı (2003) incelenmiştir.

1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma, öğretim dili Kırgız Türkçesi olan eğitim kurumlarında okutulan 10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabı (2003) ile sınırlıdır.

2. DERS KİTABINA YÖNELİK BULGU VE YORUMLAR

Özdemir'in belirttiğine göre (2019, s. 13) ders kitaplarının içerik, dil ve anlatım, görsel tasarım bakımından taşınması gereken özellikler vardır. Bu özellikler aşağıdaki başlıklarda toplanmaktadır:

- Ders kitaplarının içerik özellikleri
- Ders kitaplarının dil ve anlatım özellikleri
- Ders kitaplarında görsel tasarım özellikleri

Bu çalışmada, 2018'de hazırlanan öğretim dili Kırgız Türkçesi olan 10 ve 11. sınıflar için Kırgız Edebiyatı Standardı esas alınmıştır.

İncelenen 10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabında aşağıdaki bulgular tespit edilmiştir.

Tablo 1. 10. Sınıf Kırgız Edebiyatı Ders Kitabının Şekil Bakımından İncelenmesi

10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabı (2003) üç yüz altmış sayfadan oluşmaktadır. Yayınevi "Mektep", basıldığı yer Bişkek'tir.
Kitabın rengi yeşil; kapağı sert ve kalitelidir.
Ön kapak üzerinde yazar ve kitap adı, kullanılacağı sınıf seviyesi; kitabın sırtında ise kitap adı ve kullanılacağı sınıf seviyesi bulunmaktadır. Sırt üzerinde kitap adı aşağıdan yukarıya doğru kalın punto ile beyaz renkte yazılmıştır. Sınıf seviyesi ise düz, kalın puntolu ve beyaz renklidir. Arka kapakta herhangi bir yazı yer almamaktadır. Sayfalar kaliteli ve dikişlidir.
10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabının boyutu küçük ve oldukça hacimlidir.
Kitabın içindekiler kısmı en son sayfada yer almaktadır. "İçindekiler" başlığı altında yer alan bölümler sayı ile sıralı değil, kalın punto ile yazılmıştır.
Kitapta Kırgız edebiyatındaki önemli edebiyatçıların hayat hikâyeleri ve eserleri verilirken herhangi bir görselden yararlanılmamıştır.

Kaynak: Araştırmacının Verileri

Ders kitabı şekil bakımından incelendiğinde görsel tasarımın iyileştirilmesi gerektiği gözlenmiştir. Kitap, küçük bir ansiklopediye benzemektedir. Okunabilirlik yönünden okuyucunun gözünü yorabilir. Kitabın içindekiler kısmında düzenleme yapılsa öğretim açısından ders kitabı daha başarılı hâle gelecektir.

Ders kitabı görsel araç bakımından incelendiğinde bilgiyi somutlaştıran resim, karikatür, fotoğraf, çizim vb. herhangi bir görsel materyale rastlanmamıştır. Oysaki görseller bilgiyi aktarmada kolaylık sağlar. Ders kitabına; tanıtılan önemli edebiyatçıların görselleri konabilir, Kırgız halkına özgü kültürel öğelerin resimleri yerleştirilebilir.

Tablo 2. 10. Sınıf Kırgız Edebiyatı Ders Kitabının İçerik Bakımından İncelenmesi

<ul style="list-style-type: none"> Kitabın yazarları “Keleşbek Asanaliyev, Sovetbek Baygaziyev, Salıcan Cigitov, Kireşe İmanaliyev ve Coomart Bökönbayevdin”dir.
<ul style="list-style-type: none"> Kitapta aşağıdaki bölümler yer almaktadır: XIX-XX Kılımdardagi Kırgız Kol Cazma Adabiyatı (XIX-XX. Yüzyıldaki Kırgız Yazılı Edebiyatı), Kırgız Professional Adabiyatının Caralışı (Kırgız Profesyonel Edebiyatının Ortaya Çıkışı), Kırgız Adabiyatı Soguşka Çeyinki Mezgilde (II. Dünya Savaşına Kadar Kırgız Edebiyatı), Uluu Ata Mekendik Soguş Cana Andan Kiyinki Mezgildegi Kırgız Adabiyatı (Büyük Vatan Savaşı ve Ondan Sonraki Kırgız Edebiyatı), Batış Klassikasınan” (Batı Klasiklerinden).
<ul style="list-style-type: none"> Kitapta tanıtılan önemli edebiyatçılar Moldo Niyaz, Moldo Kılıç, Togolog Moldo, Osmonaalı Sıdıkov, Belek Soltonoyev, Kazıbek Mambetimin, Kasım Tınıstanov, Mukay Elebayev, Aalı Tokombayev, Cusup Turusbekov, Kubanıçbek Malıkov, Coomart Bökönbayev, Kasımalı Cantöşev, Kasımalı Bayalınov, Alıkul Osmonov, Midin Alıbayev, Ernest Hemingway ve Raykan Şükürbekov’dur.
<ul style="list-style-type: none"> Kitapta aşağıdaki edebî eserler okuma metni olarak tanıtılır: Moldo Kılıç: Bürküttün Toyu (Kartalın Ziyafeti) Buudayık Zar Zaman (Izdırap Zamanı) Togolok Moldo: Kemçontoy (Aklı Eksik Adam) Kuştardın Añgemesi (Kuşların Hikâyesi) Cer cana Anın Baldarı (Yer ve Onun Çocukları), Eşek menen Bulbul (Eşek ile Bülbül), Talım Kız menen Köböktün Aytışkanı (Talım Kız ile Köbök’ün Atışması), Ürpükan Osmonaalı Sıdıkov: Şabdan Belek Soltonoyev: Kızıl Kırgız Tarihi (Kızıl Kırgız Tarihi) Kazıbek Mambetimin: Hapishanedeki Şiirlerinden Kasım Tınıstanov: Cañıl Mirza Mukay Elebayev: Uzak Yol Aalı Tokombayev: Kanlı Yıllar Cusup Turusbekov: Ecel Yerine Kubanıçbek Malıkov: Balbay Alıkul Osmonov: Ceñişbek Raykan Şükürbekov: Capalak Catpasov, Cindi Suu Ernest Hemingway: Çal cana Deñiz (Yaşlı Adam ve Deniz)

Kaynak: 10. Sınıf Kırgız Edebiyatı (2003)

İncelenen Kırgız Edebiyatı Konu Standardı’nda (2018, s. 6) bir edebî eserin ders kitabına seçilebilmesi için aşağıdaki ana ölçütlere sahip olması gerekir:

- Edebî eserin sanatsal değeri,
- Öğrenci üzerindeki olumlu etkisi,
- Öğrencinin düzeyine uygunluğu
- Eserin Kırgız Cumhuriyeti’nin kültürel ve tarihi geleneklerine uygunluğu.

İncelenen ders kitabındaki okuma metinleri 2018 10 ve 11. sınıflar için Kırgız Edebiyatı Standardı ile tutarlıdır. Kitapta Sovyet Dönemi’nde tanıtılmayan önemli edebiyatçılara yer verildiği gözlenmiştir.

Ders kitabı öğrenme ilkeleri açısından incelendiğinde kitapta yer alan okuma metinlerinin öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olduğu ve içerik olarak zengin olduğu fark edilmiştir.

Ders kitabı edebî türler bakımından incelendiğinde kurgusal metinlerden en çok şiire yer verildiği gözlenmiştir. Bunun bir sebebi ders kitabının dönem olarak Sovyet Öncesi Kırgız Edebiyatı'ndan başlatılmış olması gösterilebilir.

Ders kitabındaki okuma metinlerine bakıldığında “Şabdan” ve “Kurmanjan Datka” gibi tarihî isimlerin hayatı, zaman, kadın-erkek eşitliği, kadınların iş hayatındaki rolü, II. Dünya Savaşı, Balbay Destanı, feodal düzene karşı çıkış gibi konuların işlendiği tespit edilmiştir.

Ders kitabı değerler açısından incelendiğinde sevgi, saygı, vatanseverlik, iyilikseverlik ve yardımseverlik gibi değerlerin yer aldığı edebî eserlerin seçildiği tespit edilmiştir. Standart' ta (2018, s. 8) edebiyat öğretiminin temelleri sıralanırken değerler eğitiminin önemi ifade edilmiştir. Bu bakımdan ders kitabı ile 2018 10 ve 11. sınıflar için Kırgız Edebiyatı Standardı değerler bakımından örtüşür.

3. SONUÇ

Dil ve edebiyat bir milletin kimliğidir. Toplum dil ile gelişerek köklerini gelecek nesillere taşır. Kırgız edebiyatı dersi ile öğrenci atalarının Sovyet Dönemi'nde yaşadığı duyguları gözlemleyebilir ve kültürünü daha çok tanıyabilir. Kırgız edebiyatı dersinde Sovyet Dönemi'nde ismi yasaklanmış olan Kasım Tınıstanov gibi değerli kalemlere yer verilmesi öğrenciler için büyük bir kazanımdır.

Pek çok araştırmada öğreticinin öğrenme ortamında ders kitabının ötesine geçmesi ve öğrenme ortamının öğrencinin günlük hayatı, ihtiyaçları ve hedefleri ile uyumlu olması beklenmektedir. Ders kitabı, Kırgız edebiyatını öğretmek için çeşitli öğretim araçlarından sadece biridir.

Öğrenciye dinleme becerisinin ne kadar kıymetli olduğu çeşitli etkinlikler ile öğretilse öğretimi daha güçlü kılacaktır. Örneğin önemli edebiyatçıların şiirleri seslendirme yoluyla dinletilebilir. Böylelikle öğrenci sadece okuyarak ve ezberleyerek değil, başkalarının sözlerini dinleyerek de edebiyat bilgisini genişletebilir.

İncelenen Standart' ta (2018, s. 7) 10 ve 11. sınıflarda Kırgız edebiyatı öğretiminin hedefleri belirtilmiştir. Öğrencinin nitelikli okuryazar olması, edebî eserin estetik yönden algılanması ve edebî eserden sonuç çıkartılması gibi maddeler yer almaktadır. İncelenen ders kitabında da öğrencinin ilgisini çeken okuma metinleri yer almaktadır.

Ders kitapları hem görsel, hem de içerik açısından öğrenciyi yormamalı, onların derse istekli hâle gelmesini sağlayıcı nitelikte hazırlanmalıdır. Görsel bakımdan kitaplarda sınıf seviyelerine uygun resimler konulmalıdır. Gerçek fotoğraflar ve altında yönergeleri yer almalıdır ve mutlaka görsellerin kaynakçası kitabın sonuna konulmalıdır (Açık, Önkaş ve Günay, 2015, s. 378).

Bu ders kitabının daha renkli ve kaliteli bir baskıyla yayınlanması öğretim açısından kitabın başarısını arttıracaktır.

Bu çalışma sonunda, araştırma kapsamında incelenen ders kitabının 10 ve 11. sınıflar için hazırlanan 2018 Kırgız Edebiyatı Standardı ile konu bakımından tutarlı olduğu görülmüştür. Söz konusu ders kitabında çoğunlukla ulusal değerlere yönelik okuma metinlerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Bu çalışma ile Kırgız halkının maddi ve manevi kültürel özelliklerini yansıtan 10. sınıf Kırgız edebiyatı ders kitabının (2003) şekil ve içerik özelliklerine ve yeniden düzenlenmesine dikkat çekilmek istenmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında şu öneriler sıralanabilir:

- İncelenen ders kitabına görsel araçlar eklenebilir. Öğrencilerin daha iyi algılayabilmesi için resim, karikatür, çizim, fotoğraf, tablo gibi görsel materyallerden yararlanılabilir.
- Ders kitabına ünite ölçme değerlendirme çalışmaları eklenebilir.
- Ders kitabı daha zengin tasarıma sahip olabilir.

KAYNAKÇA

- Açık Önkaş, N. ve Günay, E. (2015). Ders kitabı inceleme ölçütlerine göre Türkçe ders kitaplarının karşılaştırılması. *IJLET*, 3(3), 365-378.
- Akpınar, B. (2017). *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme*. Data Yayınları.
- Asanaliyev, K., Baygaziyev, S., Cigitov, S., İmanaliyev, K. ve Bökönbaevdi, C. (2003). *Kırgız Adabiyatı, 10-klass*. Mektep.
- Çapoğlu, E. ve Okur, A. (2015). Ortaokul 8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki şiirlerde yer alan değerler. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 90-104.
- Çeçen, M. A. ve Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür ve tema açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 39-49.
- Çifçi, M. ve Kaplan, K. (2018). 5. Sınıf Türkçe ders kitabı etkinliklerinde kullanılan görsel materyal türlerinin öğretim programına uygunluğu. *International Journal of Language Academy*, 6(5), 183-192.
- Eskimen, A. D. (2016). Edebiyat (9-12) ders kitapları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma: Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri (Indiana Eyaleti) örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(27/3), 38-61.
- Güleç, İ. ve Demirtaş T. (2012). İlköğretim 8. Sınıf ana dili ders kitapları üzerine karşılaştırmalı bir çalışma: Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 2(1), 74-91.
- Keklik, S. (2013). Öğretim ilkeleri açısından 2011 Türk edebiyatı dersi öğretim programının incelenmesi. *JASSS*, 6(6), 667-687.
- Kılınç, A. ve Duman, I. (2012). İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki tematik yaklaşım üzerine bir inceleme. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 94-101.
- Kırgız Respublikasının Jalpı Bilim Berüüçü Uyumdarınının 10-11 Klasstar Üçün “Kırgız Adabiyatı” Predmeti Boyunça Predmettik Standartı. (2018). Bişkek.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çelik, G. (2011). 9. Sınıf Türk Edebiyatı Pogramı'nın eleştirel düşünme açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 213-237.
- Özdemir, S. (2019). *Kuramdan uygulamaya Türkçe ders kitabı incelemeleri* (1. baskı). Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Seçkin Yayıncılık.